

Bilfritt byliv - lønner det seg? Siste nytt fra forskningsfronten

Oddrun Helen Hagen
Forsker, byutvikling og bytransport

Frokostmøte: Grønn mobilitet 20. oktober 2020

Forskning i bevegelse

Oslo sentrum som naturlig eksperiment

- Mål om å tilrettelegge for **byliv, gange, sykkel** og kollektivtrafikk
  - Tilgjengeligheten med bil reduseres
  - Omfordeling av areal fra bil til byliv
  - Både eksperimentelle og permanente tiltak gjennomført i sentrum i perioden 2017-2019
-
- Vi har studert hvilke **effekter** og **konsekvenser** endringene har hatt for arbeidsreisende, sentrumsbrukere og varelevering.

Fridtjof Nansens plass, før tiltak. Foto: Oddrun Helen Hagen.

Fridtjof Nansens plass, etter tiltak. Foto: Oddrun Helen Hagen.

Endringene i Oslo sentrum er et av flere case i forskningsprosjektet BYTRANS; finansiert av NFR mfl.

Eksempler på endringer fra 2017 til 2019

Møllergata

Dronningens gate

Rosenkrantz' gate

Dronningens gate

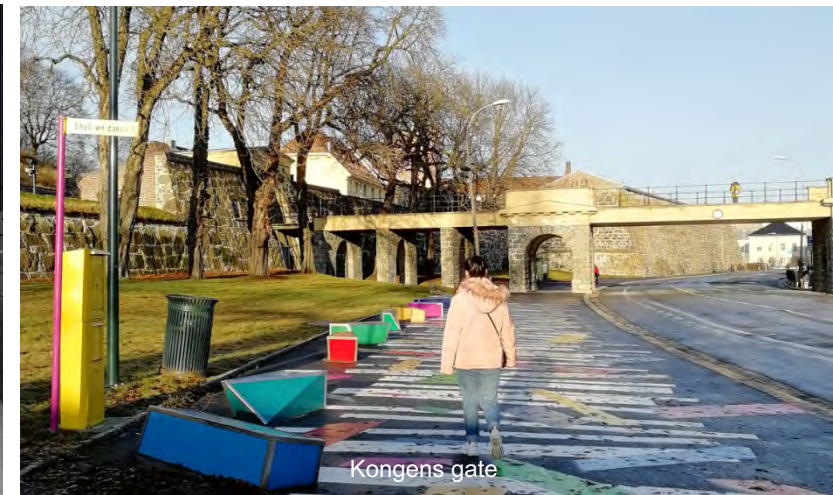
Myntgata

Øvre Slottsgate

Prindsens gate

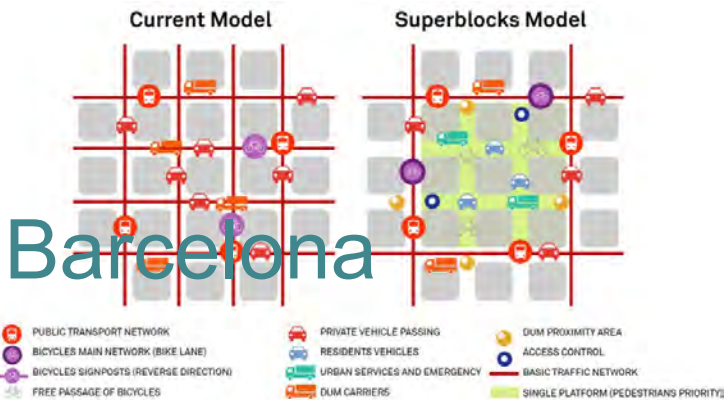

Kongens gate

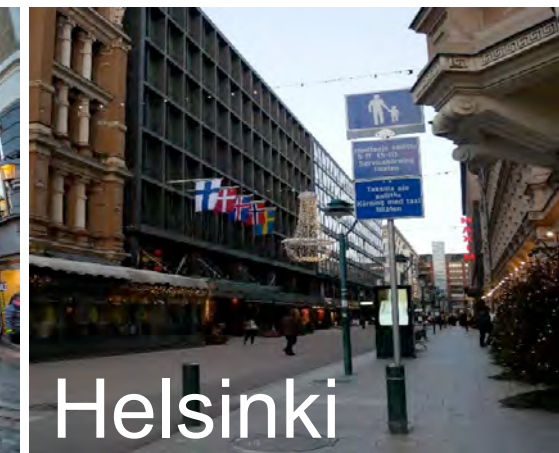
Omfordeling av areal fra bil til byliv

Foto: www.metropolismag.com

Devteev/Shutterstock.com

Motforestillinger til endringene

Redusert tilgjengelighet?

Andre destinasjoner?

Mindre byliv?

Mindre trivsel

Redusert omsetning?

Hvordan gikk det i Oslo?

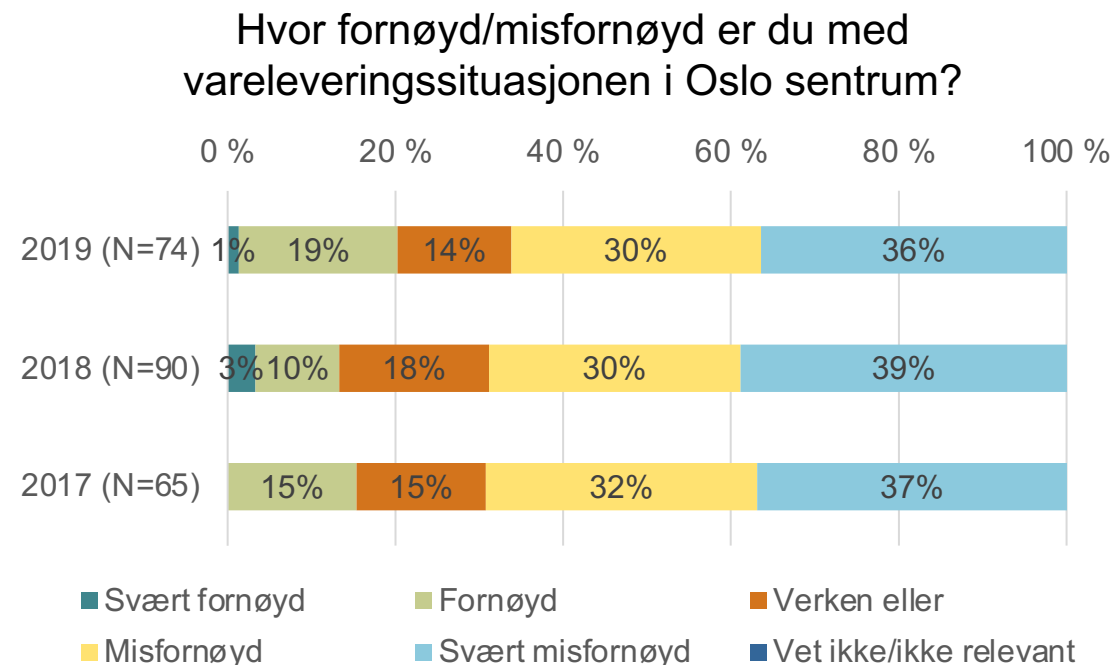
- Funnene er basert på årlige spørreundersøkelser blant
  - *arbeidstakere i virksomheter lokalisert i Oslo,*
  - *blant lastebilsjåfører*
- Endringene i sentrum medførte ikke vesentlige tilpasninger, effekter eller konsekvenser hverken for arbeidsreisende eller sentrumsbrukerne
- Det er først og fremst vareleveringssjåførene som har opplevd negative effekter og konsekvenser

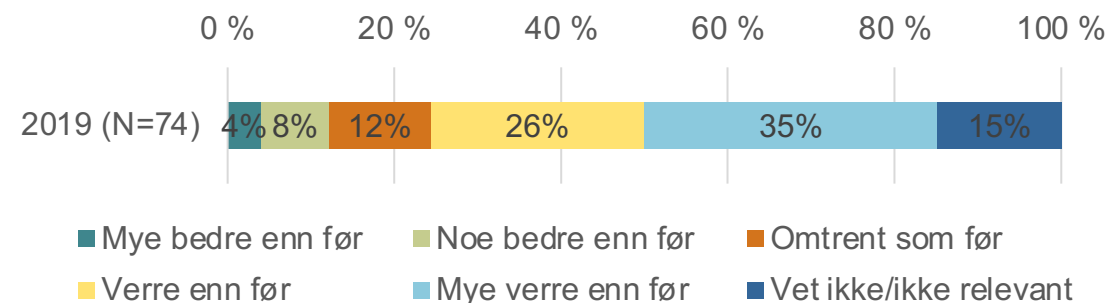
Øvre Slottsgate, ny gågate. Foto: Oddrun Helen Hagen.

Lastebilsjåførene i Oslo sentrum

- Spørreundersøkelser med fra 65-90 lastebilsjåførere hvert år
- Stor misnøye med vareleveringssituasjonen i sentrum
- Opplever at det har blitt verre å levere varer
- Misfornøyde med mulighetene for parkering ved lasting og lossing
- Vanskeligere å finne parkering

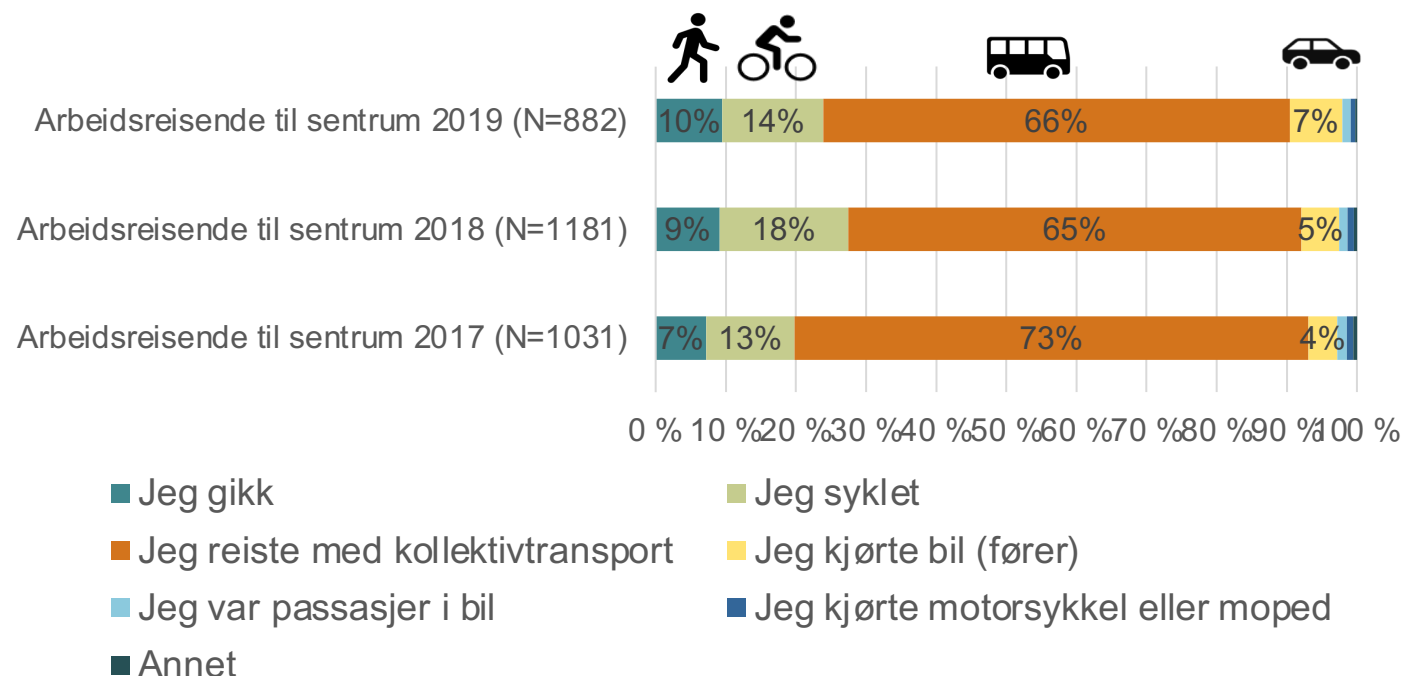
Opplever du at situasjonen for varelevering i Oslo sentrum har endret seg de siste par årene etter at kommunen begynte å gjennomføre endringer i sentrum?

Arbeidsreisende til sentrum

- Ingen særlige endringer i transportmiddelbruk
- Flere kan parkere på parkering tilbudt av arbeidsgiver
- Små variasjoner i fornøydhetsgrad med arbeidsreisen
- De fleste – fra ca. 75-80 prosent – er svært fornøyde eller fornøyde med arbeidsreisen
- De som går og sykler er mest fornøyd med arbeidsreisen

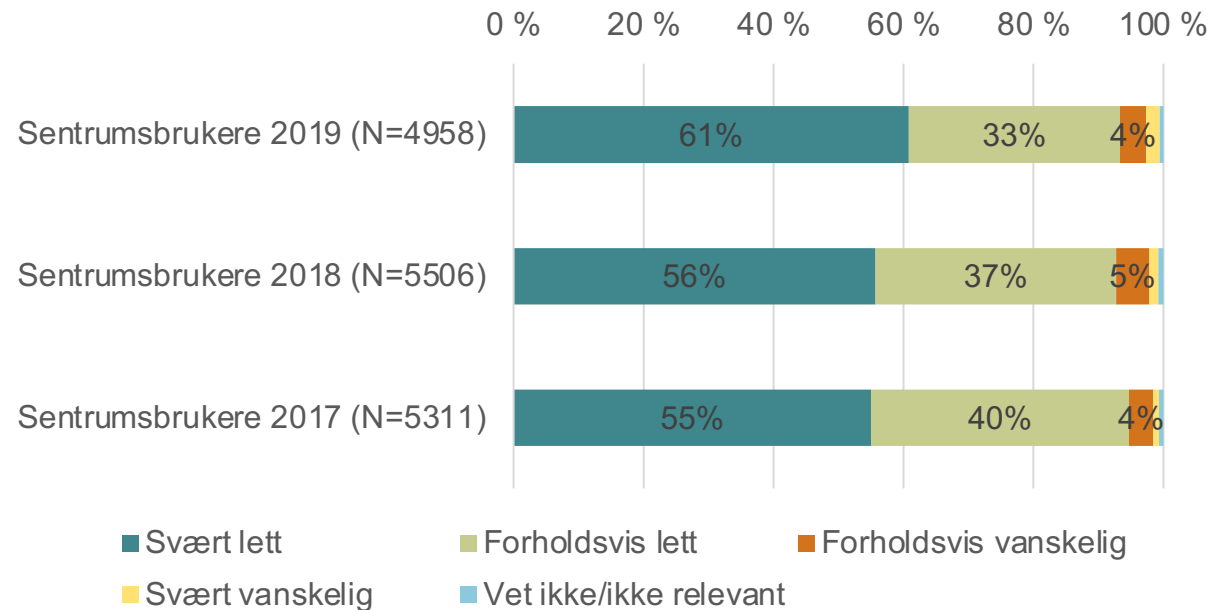
Hvilket transportmiddel reiste du lengst med sist gang du reiste til jobb og møte på ditt vanlige oppmøtested?

Sentrumsbrukere* – tilgjengelighet og trivsel

- Gir endret tilgjengelighet endret trivsel?
- Mer enn 90% synes det er lett å komme seg til sentrum
- Økning i andelen som synes det er svært lett
- Mer enn 80% trives i sentrum
- Økning i andelen som trives svært godt

*Sentrumsbrukerne er respondenter som har vært i sentrum utenom jobb i løpet av det siste året

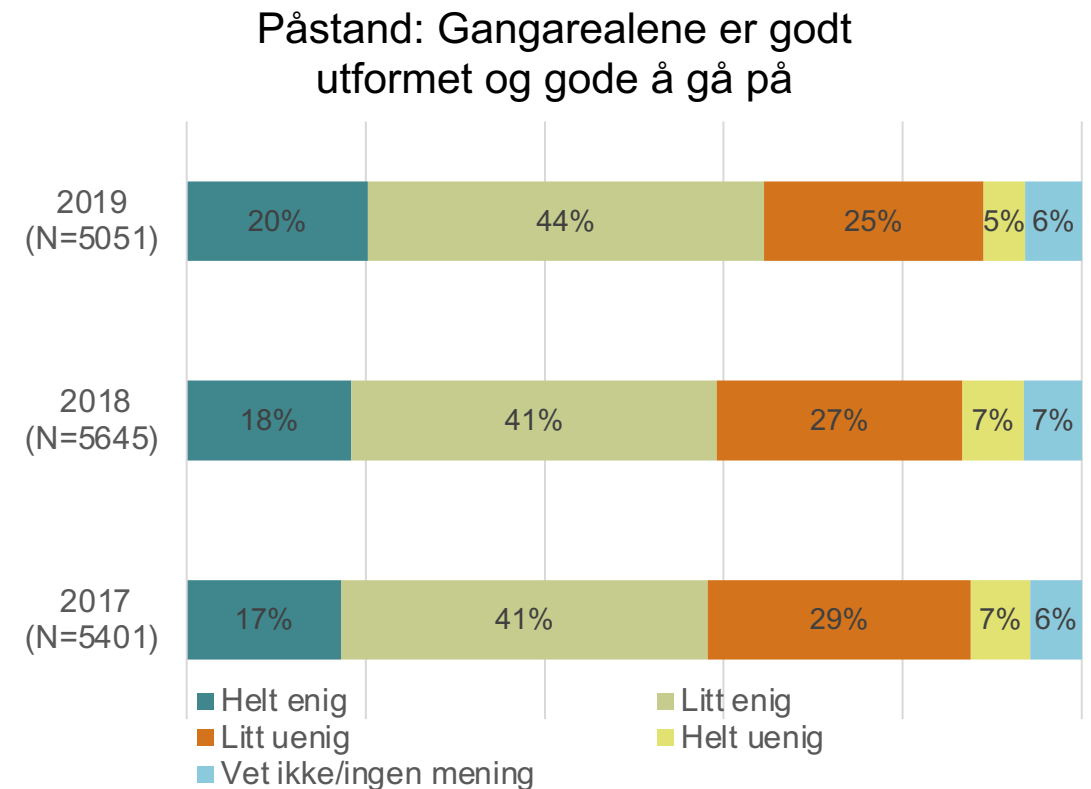

Hvor lett synes du det er å komme seg til sentrum på denne tiden av året?

Sentrumsbrukerne* - opplevd transportkvalitet

- Ingen særlige endringer i hvordan sentrumsbrukerne reiser til sentrum
- Både andelene som går og sykler er høyere enn andelen som kjører bil
- Opplevelsen av å gå ble bedre
- Opplevelsen av å sykle ble noe bedre
- Vanskeligere å kjøre bil

*Sentrumsbrukerne er respondenter som har vært i sentrum utenom jobb i løpet av det siste året

Hvorfor er ikke endringene større?

Kort oppsummert

- Endringene har hatt tiltenkt effekt – selv om endringene er små
- Det er særlig opplevelsen av å gå i sentrum som blir bedre, og flere trives svært godt der

Hvorfor er ikke endringene større?

- Allerede lave bilandeler til sentrum og ikke så mange som ble berørt
- Endringene var ikke så omfattende som mange forventet
- Endringene pågår fortsatt
- Mye byggearbeid pågikk da vi gjorde undersøkelsen

Photos: Oddrun Helen Hagen, TØI

Fra gater for trafikk til gater for folk

- Omfordeling av gateareal fra trafikk til byliv kan bidra til å nå sentrale mål
- Case Oslo sentrum viser at dette er mulig uten vesentlige negative effekter og konsekvenser
- Viktig kunnskap for Oslo og andre byer
- Viktig kunnskap for å utvikle fremtidens mer effektive og miljøvennlige bytransportsystemer
- Mer kunnskap trengs om langsiktige tilpasninger til, effekter og konsekvenser av endringene
- utfordringer for varelevering

Photos: Oddrun Helen Hagen, TØI

Takk for oppmerksomheten